

Framtidsarbetet inom Psoriasisförbundet -

Underlag till FS förslag till
överenskommelse om prioriteringar
och verksamhet 2024–2026

Innehåll

UNDERLAG TILL FÖRBUNDSSTYRELSENS FÖRSLAG	3
OM PSORIASISFÖRBUNDET	3
VÄRDEGRUND	3
ORGANISATION OCH STYRNING	4
FRAMTIDSARBETET	4
MER OM FÖRBUNDETS UTMANINGAR/MÖJLIGHETER	5
EN FÖRÄNDRAD OMVÄRLD	6
UTVECKLINGEN INOM SVENSK SJUKVÅRD	7
EN EKONOMI I BALANS	9
GODA FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR IDEELLT ARBETE	10
BREDD BLAND MEDLEMMAR I ALLA ÅLDRAR	13
NÄRHET TILL MEDLEMMAR	14
FLER OCH NÖJDA MEDLEMMAR	15
FÖRENINGSLIVET OCH FRAMTIDEN	18
IDEELLA FÖRENINGARS VILLKOR ENLIGT MUCF	21
MOTIVERA IDEELLA	21
VOLONTÄRBAROMETERN 2022	22
GIVANDE & ENGAGEMANG 2021	22

Underlag till Förbundsstyrelsens förslag

Fakta, bakgrund och fördjupning.

Om Psoriasisförbundet

Psoriasisförbundet är en organisation bestående av enskilda medlemmar som stödjer förbundets syften att arbeta för att alla med psoriasis och psoriasisartrit ska kunna leva ett bra liv.

Förbundet är del i den svenska folkrörelsetraditionen. Verksamheten vilar på demokratiska grunder som människors lika värde och rättigheter samt möjligheten att vara med och bestämma. Förbundet verkar för goda livsvillkor för människor med psoriasis. Vårt syfte framgår också i våra stadgar. Förbundet är partipolitiskt och religiöst obundet.

Värdegrund

Psoriasisförbundets värdegrund visar vilka vi är och hur vi verkar och speglar därmed våra gemensamma värderingar. Våra värdeord är: Gemenskap, kunskap, engagemang, trovärdighet, öppenhet och ansvarstagande.

Förbundets värdegrund visar vilka vi är och hur vi verkar och speglar därmed våra gemensamma värderingar. Den blir också en signal till andra hur vi vill uppfattas. Värdegrunden läggs fast av Riksstämman och manar till viss eftertanke, eller i alla fall till att uppmärksamma även nya förtroendevalda på vilka kärnvärden förbundet står för.

Våra värdeord är:

Gemenskap

- Vi bygger gemenskap mellan oss medlemmar.
- Vi visar vår gemenskap utåt och bjuder in även andra att delta.
- Vi utgår från våra medlemmars olika behov, krav och förväntningar som individer och patienter.

Kunskap

- Vi har kunskap om hur det är att leva med psoriasis i olika former.
- Vi sprider gärna kunskap om psoriasis vidare till andra.

Engagemang

- Vi är engagerade i våra frågor och känner glädje i vår verksamhet.
- Vi visar vårt engagemang på olika sätt även utåt och tar ansvar för medlemmarnas bästa.

Trovärdighet

- Vi är trovärdiga därför att vi har erfarenhet av psoriasis och kunskap om hur ett bra liv med psoriasis ser ut.

- Vi agerar i viktiga samhällsfrågor som rör oss medlemmar.

Öppenhet

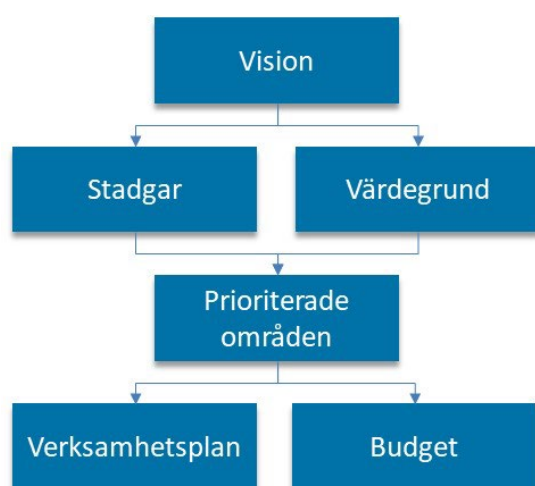
- Vi är öppna för nya perspektiv, kontakter och idéer.
- Vi synliggör vår verksamhet genom öppenhet.

Ansvarstagande

- Vi bedriver vår verksamhet på ett ansvarsfullt sätt och bidrar till en positiv och uthållig samhällsutveckling.

Organisation och styrning

I dag är Psoriasisförbundet organiserat med en nationell Förbundsstyrelse, läns- och lokalavdelningar. Förbundets högsta beslutade organ är Riksstämman, som genomförs vart tredje år. Förbundet har sitt kansli i Stockholm. Läns- och lokalavdelningarna är självständiga.

Psoriasisförbundets vision är "Ett bra liv för alla med psoriasis och psoriasisartrit". Förbundets **vision** är en bild av vart vi vill nå med vår verksamhet, vårt högre syfte. Visionen är en

framtidssbild mot vilken vi ska sträva. Den påminner oss om vart vi är på väg och varför.

Stadgarna anger ramarna för förbundets verksamhet. De kan också beskrivas som förbundets regler. Ändamålsparagrafen anger vilket **syfte** verksamheten har. Syftet svarar på frågan "varför?". Det kan också uttryckas som "meningen med föreningen".

Förbundets **värdegrund** visar vilka vi är och hur vi verkar och speglar därmed våra gemensamma värderingar.

Förbundets **prioriterade områden** ligger till grund för hela förbundets verksamhetsplanering, i termer av **verksamhetsplan** och **budget**. Förbundsstyrelsens och avdelningarnas verksamhetsplaner, som vanligen upprättas årligen, visar hur vi ska arbeta, vilka aktiviteter som på årlig basis ska genomföras.

Framtidsarbetet

2019 inleddes ett flerårigt internt framtidsarbete i syfte att hitta lösningar för Psoriasisförbundets viktigaste framtidsfrågor för att klara uppdraget gentemot våra medlemmar. Till dessa frågor, eller utmaningar räknas **omvärldsförändringar, inklusive utvecklingen inom svensk sjukvård, som påverkar förbundets verksamhet. För att klara dessa utmaningar behöver förbundet vara robust. Det innebär i sin tur att ekonomin måste vara i balans, det måste finnas goda förutsättningar för ideellt arbete, medlemsantalet måste öka och breddas i ålder och vi måste finnas nära våra medlemmar, fysiskt eller digitalt.**

Under 2019 genomförde Förbundsstyrelsen (FS) en förstudie om framtidsfrågor. Studien skulle svara på frågan vilka förutsättningar som bedömdes finnas för ett förstärkt eller intensifierat utvecklingsarbete. Förstudien skulle också lämna förslag på det fortsatta arbetet.

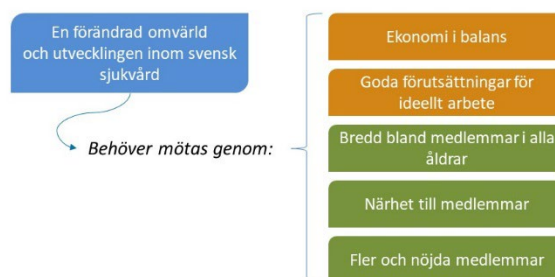
Bakgrunden var de utmaningar som förbundet stod och står inför med bland annat hög medelålder, minskande medlemsantal och minskande antal avdelningar. Utmaningar som i sin tur påverkar våra möjligheter att synas och höras, att påverka vårdens beslutsfattare och att upprätthålla den personliga kontakten med medlemmarna. Studien omfattade besök i några länsavdelningar, dialog med andra organisationer, kommunikation på Facebook med mera.

Riksstämman 2021 antog ett antal målbilder som pekade ut färdriktningen för det fortsatta framtidsarbetet.

Omvärldsspaning och omvärldsanalys löper som en röd tråd genom framtidsarbetet. Förbundsstyrelsen har bland annat gjort utblickar hos andra organisationer, om föreningslivet i stort etc.

Psoriasisförbundets framtidsarbete eller utvecklingsarbete ska ses som en långsiktig process inom förbundet för att möta nuvarande och framtida utmaningar, dels externt i termer av samhällsförändringar, dels internt i termer av att bygga en solid organisation.

Framtiden för Psoriasisförbundet

Fig.1: För att kunna möta omvärldsförändringar inklusive sjukvårdens utveckling behövs en robust inre organisation med en ekonomi i balans.

Mer om förbundets utmaningar/möjligheter

I detta avsnitt beskrivs de utmaningar/möjligheter som framkommit i framtidsarbetet. Dessa ligger till grund för FS förslag samt förslag till stadgeändringar.

Psoriasisförbundet har sedan starten på 60-talet stått inför olika slags utmaningar. Dessa har varierat över tid, ofta hittat sina lösningar och därmed inneburit en utveckling av verksamheten.

När förbundsstyrelsen 2019 tog initiativ till ett framtidsarbete så byggde detta arbete på ett antal utmaningar som bedömdes vara viktigast att fokusera på och hitta lösningar för. Det handlar om utmaningar som påverkar förbundets möjligheter att vara en "robust" organisation som kan klara eller leva upp till sitt syfte och därmed till medlemmarnas förtroende. För att kunna möta samhällsutvecklingen, omvärldsförändringarna inklusive sjukvårdens utveckling behövs en solid inre organisation med en ekonomi i balans.

Prioritering

En förändrad omvärld

Omvärlden förändras och då måste även Psoriasisförbundet förändras. Därför behöver vi arbeta med systematisk omvärldsspaning och analys. På så sätt kan vi tidigt styra om verksamheten, till exempel med stöd av ny teknik eller genom att hitta nya arbetsformer.

Omvärldsspaning och analys

Frågor kring omvärldens förändringar och förbundets behov av att vara "ett förbund i tiden/modernt förbund" väcktes tidigt som en bakgrund till och senare som en del av framtidsarbetet. Sammantaget handlar det om frågor som rör nutid och framtid och vår förmåga att tänka och agera utifrån hur omvärlden ser ut och förändras. Ett exempel är hur andra organisationer fungerar, tänker eller gör. Det finns drygt 260 000 organisationer i Sverige. Därmed finns det mycket att spana kring, enbart inom den ideella sektorn.

Genom att blicka utåt får vi tips, ideer och tankar som kan leda till utveckling av och inom förbundet. Därför ska vi bevaka och analysera omvärldsförändringar eller samhällsutmaningar som kan påverka våra medlemmars intressen och i förekommande fall justera vår verksamhet därefter.

Internet och dataanvändning

Omvärlden förändras. 1993 använde 1,7 % av svenskarna internet. 2000 var siffran över 50 % och 2010 var 91 % av svenskarna internetanvändare. Många har lärt sig att chatta, blogga, gilla och twittra. Sociala medier har blivit en ny plattform för kommunikation och ersätter alltmer tidningar eller andra traditionella medier. I början av 2000-talet kom alltmer innehåll på webben från användarna. 2001 startades uppslagsverket Wikipedia och den sociala nätverkstjänsten Facebook dök upp

2004. 2006 blev Sverige det internettätaste landet i världen med 86 % internetanvändare.

Coronapandemin visade att ett virus inte tar hänsyn till landsgränser och kan drabba alla grupper av människor. Hela världen kommer närmare när man delar samma situation och kan nås av information om varandra. Det uppskattas att 4,55 miljarder eller 58 % av världens befolkning är aktiva användare av sociala medier över hela världen.

För Psoriasisförbundets del har pandemin bland annat inneburit en slags paradigmskifte då digitala möten i hög utsträckning ersatt tidigare fysiska möten. Detta har i sin tur inneburit att förtroendevalda inte behövt resa till möten. För medlemmarna i stort har det digitala utbudet, i form av exempelvis föreläsningar, inneburit att vi nått helt nya målgrupper, för hur många vill eller ens kan resa till en föreläsning, annat än de som bor i den omedelbara närheten?

”2006 blev Sverige det internet tätaste landet i världen med 86% internetanvändare”

De fysiska och de digitala mötesplatserna utesluter inte varandra. Det är inte "antingen eller" utan "både och". I vissa fall passar det digitala mötet bättre, i vissa fall passar det fysiska mötet bättre. Ibland kan de dessutom komplettera varandra. Vi måste ha ögon öppna

för den digitala nutiden och framtiden och dess möjligheter, vid sidan av det fysiska mötet.

Exemplet Facebook

6 587 personer följer Psoriasisförbundets officiella sida på Facebook. 116 förtroendevalda är med i den sluta Facebook gruppen Psoriasisförbundets idégrupp/Utvecklingsforum. Andra slutna Facebookgrupper, utan koppling till Psoriasisförbundet, är grupperna "Vi med psoriasis" som har 3 137 medlemmar. Gruppen "PSA-psoriasisartrit" har 2 861 medlemmar och gruppen "Psoriasis/psoriasisartrit - vi stöttar varandra" har 5 130 medlemmar. "Ung med psoriasis" har 1 794 följare.

Exemplet Instagram

992 personer följer Psoriasisförbundets officiella sida på Instagram.

Det innebär att Psoriasisförbundet inte är ensam på sociala medier avseende psoriasis och psoriasisartrit. Ur ett perspektiv kan vi säga att vi har konkurrens, ur ett annat att det är bra med komplement till förbundets eget utbud.

Digitala möten och föreläsningar

Förbundets utbud av digitala möten och föreläsningar har ökat väsentligt. Det har också inneburit att nya målgrupper har kunnat nås. Som exempel kan nämnas de digitala föreläsningarna som har visats cirka 900 gånger eller mötena för nya och nyfikna medlemmar som på ett enkelt sätt, digitalt, kan ta del av mer information om förbundet och sjukdomen. Även digitala möten på olika teman, till exempel psoriasis i hårbotten, har rönt intresse och hittat fram till nya personer som inte alltid deltar på de fysiska aktiviteter som avdelningarna ordnar. Vi har än så länge endast nosat på möjligheterna med detta digitala utbud.

Prioritering

Utvecklingen inom svensk sjukvård

Psoriasisvården fungerar inte likadant i alla län eller regioner. Det leder till ojämlik vård. Samtidigt minskar antalet avdelningar förbundet, vilket försvårar lokalt och regionalt påverkansarbete, men nya arbetsformer för det intressepolitiska arbetet kan utvecklas, såväl nationellt som inom avdelningarna.

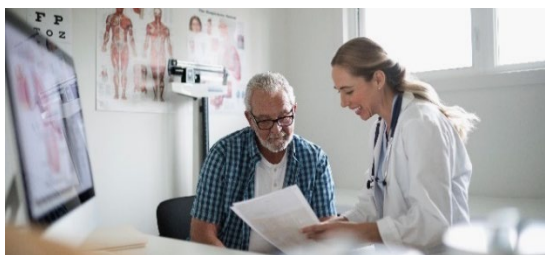
Sveriges växande och åldrande befolkning leder till en förändrad sjukdoms vy med allt fler som får kroniska sjukdomar och därmed behöver sammanhållen vård. Ny teknik ger nya former för sjukvården, till exempel digitala möten mellan vård och patient.

Primärvården

I dag läggs politiskt fokus på primärvårdens roll. Den kan förväntas få fler befogenheter/mer resurser för att klara den patientnära vården och därmed få en större roll i den svenska sjukvården. I vissa län driver våra avdelningar egen vårdverksamhet i olika former och utsträckning. Det är i främst primärvården och på våra egna anläggningar som våra medlemmar finns. Endast ett, i sammanhanget långt, mindre antal återfinns i specialistvården.

Regionalt påverkansarbete

Snabb utveckling av digitala lösningar och ny teknik är en annan utveckling som förbundet måste förhålla sig till även inom sjukvårdsområdet.

Med tanke på att vården i mångt och mycket planeras och drivs regionalt är det regionalt vi bör finnas med vårt påverkansarbete. Det tål att fundera på vem eller vilka som ska arbeta aktivt med intressepolitik, till exempel utifrån det vårdpolitiska programmet eller driva på kring nationella riktlinjer när, som nu, länsavdelningar upphör eller av olika anledningar inte själva kan arbeta aktivt.

De biologiska läkemedlen har revolutionerat behandlingen av psoriasis och psoriasisartrit, men det är långt kvar tills de kommer att bli den vanligaste behandlingsformen. Det kommer sannolikt fortfarande och under långt tid framöver att vara vanligast att behandla med krämer, salvor och ljusbehandling. Dessutom kräver den typen av behandling sällan eller kanske aldrig specialistvård. I stället får patienterna sin vård via allmänläkare/ distriktsläkare vid vård- eller hälsocentraler (primärvården) eller vid förbundets egna anläggningar.

Klimatvård är högt prioriterad i Socialstyrelsens nationella riktlinjer vid vård av psoriasis. Trots det drar allt fler regioner ned på vårdformen. Om denna utveckling fortsätter så kommer vårdformen snart att upphöra. Det är en stor utmaning att dels försöka bromsa utvecklingen, dels att försöka få klimatvård i alla landets län. I dag finns klimatvård i cirka 6 av 21 län.

”merparten av det intressepolitiska arbetet måste ske lokalt och regionalt.”

Psoriasisförbundets intressepolitiska påverkansarbete handlar i stora stycken om ”fotarbete” på lokal och regional nivå. Det är regionerna (tidigare landsting) som ansvarar för sjukvården, i olika utsträckning även de sex sjukvårdsregionerna. Det är här många beslut fattas, så det är också här som påverkan behöver ske. Självklart ska den nationella nivån i Psoriasisförbundet också påverka nationellt, men merparten av det intressepolitiska arbetet måste ske lokalt och regionalt.

För en organisation som Psoriasisförbundet, som ska värna alla psoriasisjukas intressen, är det synnerligen angeläget att ha örat mot marken i de sjukvårdsfrågor som rör våra grupper och att ha regelbunden kontakt med vårdens beslutsfattare. Det är också viktigt att förbundets representanter lämnar förslag till lösningar snarare än att uppträda som kravmaskiner. På sätt bygger vi förtroende och goda relationer.

”Det är också viktigt att förbundets representanter lämnar förslag till lösningar snarare än att uppträda som kravmaskiner. På sätt bygger vi förtroende och goda relationer.”

Ingen brist på riktlinjer

Trots Socialstyrelsens nationella riktlinjer för vård vid psoriasis och för rörelseorganens sjukdomar och samlade behandlingsrekommendationer från Läkemedelsverket samt från hudläkare och reumatologer och trots arbetet inom systemet med kunskapsstyrning så är vården fortfarande ojämlig sett till hela landet. Det är alltså inte brist på riktlinjer som är förklaringen till den orättvisa vården. Sålunda

kanske det snarare är brist på kunskap och på resurser, eller kanske på organiseringen av vården. Oavsett vilket så bör vi, som företrädare landets psoriasis sjuka, ha god kännedom om hur vården för våra grupper fungerar. Därtill behöver vi påverka den i rätt riktning. Frågan är bara vem eller vilka som ska göra det, när flera avdelningar "går på knäna" och det ideella arbetet inte ger tillräckliga förutsättningar för engagemang.

Nya former för intressepolitiskt arbete bör därför utvecklas, i de delar eller geografiska områden där avdelningarnas resurser inte räcker till och i de delar som omfattas av det arbete som ska ske på nationell nivå.

Prioritering

En ekonomi i balans

Det är viktigt att ekonomin är god hos såväl förbundet nationellt som hos läns- och lokalavdelningar. En god ekonomi krävs för att vi ska kunna bedriva en bra och bred verksamhet. Men lotteriförsäljningen minskar, medlemsantalet krymper och verksamhetsbidrag som är beroende av genomförda aktiviteter sjunker i takt med att avdelningar läggs ned eller drar ned på sina aktiviteter. Det blir en ond cirkel som vi gemensamt behöver bryta.

Med god ekonomi avses ekonomin hos såväl förbundet nationellt som läns- och lokalavdelningar.

Läns- och lokalavdelningarnas finansieras i huvudsak av regionbidrag eller motsvarande, kommunala bidrag samt av avdelningarnas andel av medlemsavgifterna.

Av Psoriasisförbundets tre största intäkter gällde denna fördelning år 2021:

- Statsbidrag 23 % motsvarande cirka 4 miljoner kronor
- Rikslotteriet 45 % motsvarande cirka 8 miljoner kronor
- Medlemsavgifter 16 % motsvarande cirka 3 miljoner kronor, varav en viss andel skickas vidare till avdelningarna.

Övriga intäkter är i jämförelse med dessa relativt små.

Statsbidrag

Statsbidraget består idag av ett grundbidrag om cirka 500 000 kr, ett samarbetsbidrag om cirka 200 000 kr, ett föreningsbidrag om cirka 20 000 kr/förening och ett medlemsbidrag om cirka 120 kr/medlem. Ju fler avdelningar och medlemmar, desto högre kan statsbidraget bli, åtminstone inom de av staten angivna ramarna. Men om avdelningar läggs ned blir det kännbart ekonomiskt och kan leda till behov av hårdare besparingar. Om scenariot med enbart två lokalavdelningar 2033 skulle bli verklighet så innebär det en minskning från dagens statsbidrag om 900 000 kr för 45 lokalavdelningar till 40 000 kr för 2 lokalavdelningar. Det är en avsevärd summa.

Finansieringen behöver breddas

Psoriasisförbundets ekonomi är för närvarande i balans, men externa medel måste sökas eller tillföras om aktiviteter som exempelvis

ungdomsläger, kampanjer eller liknande ska kunna genomföras. De medel vi har räcker enbart till drift av förbundet med kansli, lokaler, förbundsstyrelse etc. (löpande verksamhet).

En ekonomi i balans är viktig för hela förbundet, inklusive läns- och lokalavdelningar.

Den totala ekonomin i förbundet blir alltmer ansträngd. Lotteriförsäljningen minskar, medlemsantalet krymper och verksamhetsbidrag som är beroende av genomförda aktiviteter sjunker i takt med att avdelningar läggs ned. Det blir en ond cirkel, för utan ekonomiska medel är det svårt att bedriva någon verksamhet.

Rikslotteriet är förbundets största intäktskälla just nu. Men förbundet behöver en långsiktig hållbar ekonomi som sannolikt behöver bygga på fler intäktskällor än de nuvarande. Det finns en gräns för hur mycket minskning av kostnader som kan göras givet att vi samtidigt vill ha en väl fungerande verksamhet med ett funktionellt förbundskansli. God ekonomi, det vill säga hushållning med resurser, ska förstås alltid vara i fokus, men ett eventuellt växande förbund eller utvecklad verksamhet kommer att kräva en ökning och variation av intäkterna. Vi bör därför inte lägga alla ägg i samma korg.

Den av FS beslutade finansieringsstrategin ska därför hållas levande under åren och i förekommande fall revideras. VU har uppdraget att diskutera frågan om långsiktig finansiering och återkommer till FS med förslag. VU tar gärna emot synpunkter på vägen i dessa frågor.

Rikslotteri – Psoriasislotten

Lotteriverksamheten med Psoriasislotten, såsom den är utformad idag med telefonförsäljning, minskar varje år.

Försäljningen år 2021 uppgick till 8 mkr, en minskning med 6 % mot föregående år. 2021 års resultat gav ett överskott om 2,1 mkr. På grund av pandemin minskade lottförsäljningen både till privatpersoner och till företag under året. Med rådande världsläge kan det bli svårare att sälja lotterna, varför även avdelningarna bör främja lottförsäljning.

Övrig finansiering

Övriga intäkter - gåvor och försäljning

Minnesgåvor, testamenten, medel från Folkspel samt övriga engångsgåvor uppgick år 2021 till 548 tkr.

Vid årsaviseringen av medlemsavgiften 2022 gavs medlemmarna möjlighet att "runda upp" medlemsavgiften genom att skänka en gåva/pengar vilket gav 121 000 kronor till verksamheten. Försäljning av varor utan egenvärde har under samma år uppgått till 168 000 kronor.

Prioritering

Goda förutsättningar för ideellt arbete

Förbundet behöver främja ett hållbart ideellt arbete som ger goda förutsättningar för människor att engagera sig i vår verksamhet. Vi behöver riva de hinder som kan finnas för att ta på sig ett uppdrag som förtroendevald. Det kan handla om att hitta förenklingar,

arvodering/ersättning eller arbetsformer som stöder det ideella engagemanget.

Förutsättningar för ideellt arbete

När omvärlden förändras behöver även Psoriasisförbundet förändras eller utveckla verksamheten i takt med tiden. Givet att förbundets verksamhet även framledes ska drivas på ideell basis, i linje med våra syften, så behöver det finnas goda förutsättningar för ideellt arbete.

För en del medlemmar kan det upplevas som en hög tröskel att ta på sig ett uppdrag som förtroendevald. För den som redan är förtroendevald och kanske har varit det en längre tid kan det vara svårt att förstå varför tröskeln upplevs vara för hög. Själv vet man ju precis vad det innebär och har accepterat sitt uppdrag som det är. Förbundet kan behöva tänka lite nytt i denna fråga. Hur sänker vi tröskeln? Måste det se ut som det alltid gjort eller kan man hitta andra arbetsformer? Ett exempel på detta är de pilotprojekt med kontaktpersoner som pågår inom några länsavdelningar, där man prövar att få personer att vara enbart en kontakt, inte en styrelseledamot. Förbundet arbetar också med olika former av volontärinsatser.

”Även en till synes ”passiv” medlem måste räknas lika

högt som en till synes ”aktiv” medlem.”

Vi behöver också påminna oss om att ingångsvärdena i ett föreningsengagemang kan skilja sig från person till person och från generation till generation.

Förbundet behöver främja sådana aktiviteter eller sådana arbetsformer som underlättar ett ideellt engagemang. Dit räknas exempelvis tekniska lösningar/digitala mötesformer, i förekommande fall olika typer av ersättning för uppdrag, och uppdrag som kan läggas ut på enskilda medlemmar utan att de behöver vara med i styrelsen eller nätverk över länsgränserna, engagemang via sociala medier, förenklad administration för avdelningarna med mera.

Aktiva och passiva medlemmar

Med aktiva medlemmar menar vi ofta de som tar på sig uppdrag eller frekvent deltar i de aktiviteter vi anordnar. Uttrycket passiva medlemmar använder vi ofta om de som inte engagerar sig mer än att betala sin medlemsavgift. En del föreningar i Sverige har dessutom särskilda medlemsavgifter för passivt medlemskap.

Man bör kanske skilja på aktivt medlemskap och engagemang. Att betala sin medlemsavgift, men inte göra något mer för eller i avdelningen, är också ett engagemang, man stödjer verksamheten. Men för en ambitiös och aktiv förtroendevald som ägnar tid och kraft åt det ideella arbetet kan det vara svårt att bejaka detta ”passiva” engagemang och i stället söka vidare efter andra som vill vara aktiva i avdelningens verksamhet och/eller ställa sig frågor som:

- Är vårt ändamål rätt för den tid vi lever i nu?

- Är vi rätt organiserade?
- Har vi rätt slags verksamhet?
- Mobiliserar och lockar vår lokala verksamhet medlemmarna?
- Välkomnas nya medlemmar i det lokala arbetet?

Förenklingar

Det borde vara enkelt att starta, driva eller avveckla en avdelning – men det upplevs inte alltid som enkelt. Kanske för att kraven är för stora eller för att resurserna är för små. I styrelserna som saknar anställd personal, vilket de allra flesta gör, ska ofta några få ledamöter dela på stora bördor eller på många uppgifter. Det kan vara svårt att hitta förenklingar som underlättar avdelningens arbete.

För att främja sådana lösningar menar Förbundsstyrelsen att det är viktigt att så långt möjligt "lätta på bördan" för det ideella arbetet och verka för förenklingar i föreningsarbetet på läns- och lokal nivå. Förbundsstyrelsen menar att det ska vara så enkelt som möjligt att starta, driva och avveckla en avdelning och/eller att engagera sig ideellt och att alla förtroendevalda bör bidra till sådana lösningar.

”det är viktigt att så långt möjligt 'lätta på bördan' för det ideella arbetet”

Omvärlden förändras i rask takt. Vi måste tänka nytt, inte minst kring utmaningar, men också kring möjligheter med det nya digitala "landskapet" som snabbt växt fram i vårt land. Inom förbundet arbetar vi, precis som flera andra ideella organisationer, med att intressera och få fram medlemmar som är villiga att gå in i ett aktivt arbete som förtroendevalda eller som kontaktpersoner eller funktionärer under enskilda aktiviteter. Den medlem som arbetar

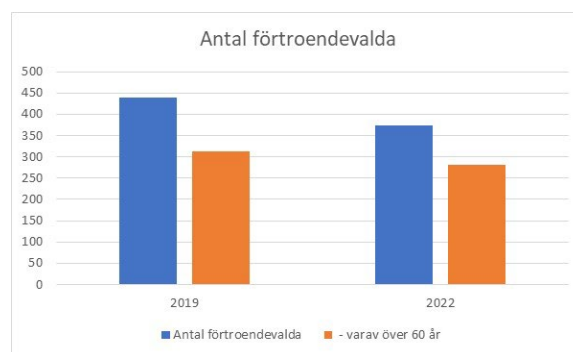
eller studerar har begränsade möjligheter att utföra uppdrag på dagtid eller kvällstid, beroende på förutsättningar. En del har även svårt att resa eller ta på sig uppdrag som sträcker sig över tid.

Förtroendevalda

Förbundsstyrelsen har tittat på antalet förtroendevalda inom förbundet. Vi menar att lösningen snarare är att hitta nya former för verksamheten än att låta ännu färre förtroendevalda dela på allt fler uppgifter.

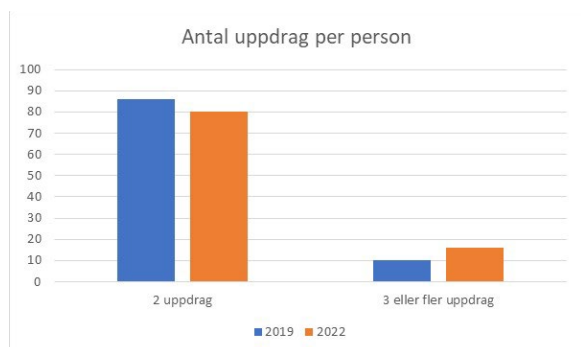
Förtroendemannakåren i förbundet är så liten att nästan alla känner alla, åtminstone på länsnivå. 2022 var 373 förtroendevalda inom förbundet (2019: 440 personer). Av dessa var över 75 % eller 282 personer över 60 år. 2019 var motsvarande siffror 70 % eller 313 personer. 2022 var enbart 3 % eller 11 personer under 39 år, vilket är en minskning från 2019.

Fig. 2: Visar antal förtroendevalda inom förbundet 2019 och 2022. Visar att antalet har minskat och att fler nu är över 60 år.

2022 hade 80 förtroendevalda två olika uppdrag som exempelvis länsavdelningsordförande och lokalavdelningsordförande (2018: 86 förtroendevalda) och 16 hade tre eller fler uppdrag (2018: 10 personer). Det innebär att 23 % av de förtroendevalda hade fler än ett

uppdrag vilket är en ökning jämfört med 2018 då motsvarande andel var 18 %.

Fig. 3: Visar antal uppdrag som förtroendevalda har. Fler personer har fler uppdrag 2022 jämfört med 2019.

Frågor som reser sig är i vilken utsträckning våra stadgar matchar dagens eller framtidens sätt att arbeta, till exempel med ny teknik eller med Internet, inklusive sociala medier. Frågan som också reser sig är om och hur det ska gå att kombinera sitt förtroendemannauppdrag med såväl familj som arbete. Förbundsstyrelsen menar att lösningen snarare är att hitta nya former för verksamheten än att låta ännu färre förtroendevalda dela på allt fler uppgifter.

”Förbundsstyrelsen menar att lösningen snarare är att hitta nya former för verksamheten än att låta ännu färre förtroende-valda dela på allt fler uppgifter.”

Sammantaget handlar det om frågor som rör nutid och framtid och vår förmåga att tänka och agera utifrån hur omvärlden ser ut och förändras.

Prioritering

Bredd bland medlemmar i alla åldrar

Psoriasisförbundet ska vara ett förbund för alla, i alla åldrar. Medelåldern bland förbundets medlemmar och därmed även bland de förtroendevalda är betydligt högre än medelåldern för Sveriges befolkning. Därför behöver antalet yngre medlemmar öka och en jämnare åldersfördelning främjas.

Medelåldern i Sverige är 41,6 år. Som referens ligger den på 44,3 år i Norrbotten och 44,1 år i Dalarna samt 41,6 i Östergötland. Medelåldern för medlemskåren i förbundet är 65,5 år. Som referens ligger den på 66 år i Norrbotten och 67,5 i Dalarna samt 65 i Östergötland.

Vi vet att den förhållandevis höga medelåldern bland medlemmarna även speglar sig i åldern bland förtroendevalda. Medlemsantalet bland barn och ungdomar har legat stabilt på cirka 500 under många år, men har nu gått ned till 350. Det är alltså för få unga medlemmar i förhållande till äldre. Det innebär att det blir de (oftast) äldre förtroendevalda som förväntas planera och genomföra aktiviteter för barn, unga eller familjer.

”Medlemsantalet bland barn och ungdomar har legat stabilt på cirka 500 under

många år, men har nu gått ned till 350.”

I Sverige finns det uppskattningsvis 78 800 personer med psoriasis i åldern 15–34 år. Av dessa är 1 procent medlemmar. I förbundet talar vi ofta om behovet av ”föryngring” eller ”generationsväxling” men det saknas etablerade metoder eller modeller för hur det ska gå till både vad gäller nyrekrytering av unga medlemmar och nyrekrytering av unga förtroendevalda.

Under 2022 bildade Förbundsstyrelsen ett nationellt Närståenderåd, efter Riksstämmobeslut. Det är en början på mer organiserade föräldrar- barn och ungdomsaktiviteter. Men något mer måste också ske i läns- och lokalavdelningarna för att främja en ökad åldersspridning bland våra medlemmar.

Prioritering

Närhet till medlemmar

Psoriasisförbundet är en demokratiskt uppbyggd organisation som ska vara nära medlemmarna i form av lokalavdelning eller lokal kontaktperson samt med närhet genom digitala lösningar. Men avdelningarna minskar. Om utvecklingen fortsätter kommer det om 10 år att finnas enbart två lokalavdelningar. Den utvecklingen behöver vända.

Sverige är indelat i 21 län, 20 regioner (tidigare landsting) och 290 kommuner. Tanken med nuvarande organisation för Psoriasisförbundet är att det ska finnas en länsavdelning i varje län (21) och lokalavdelningar i länets kommuner (290). I dagsläget finns 20 länsavdelningar och 40 lokalavdelningar, en minskning med fyra enbart från år 2020. Det innebär att ett län helt saknar länsavdelning och lokalavdelningar och att 245 kommuner saknar lokalavdelningar

Psoriasisförbundet ska vara nära

Psoriasisförbundet är en demokratiskt uppbyggd organisation som ska vara nära medlemmarna. Det har Riksstämman lagt fast. Med närhet menas i detta sammanhang lokal närvaro i form av lokalavdelning eller en kontaktperson. Även digitala lösningar kan ge närhet, till exempel kontakt på sociala medier eller deltagande i digitala träffar.

Närhet är viktigt av flera skäl. I dag vet vi att den mest framgångsrika medlemsrekryteringen sker med ”mun-mot-metoden”, vilken kräver möte/samtal mellan människor. Intressepolitiskt arbete mot kommunen eller lokala beslutsfattare genomförs enklare om man kan bygga upp goda relationer, vilket också ställer krav på möte/samtal. Men det viktigaste är att den som behöver ska ha nära till sitt Psoriasisförbund, för att ställa frågor, byta erfarenheter, få kamratstöd etc.

”I dag vet vi att den mest framgångsrika medlemsrekryteringen sker med ”mun-mot-metoden”, vilken kräver möte/samtal mellan människor.”

Antalet lokalavdelningar minskar. 2006 fanns det 68 lokalavdelningar inom förbundet, 2016 fanns det 58 lokalavdelningar och idag finns 40 lokalavdelningar. Räknat på ett medelvärde och med rak framskrivning skulle antalet lokalavdelningar uppgå till två om 10 år (2033). Om Psoriasisförbundet ska kunna vara nära sina medlemmar behöver antalet lokalavdelningar öka, parallellt som ett system med kontaktpersoner byggs upp och att digitala möjligheter ytterligare utvecklas. Något regelrätt system med kontaktpersoner finns ännu inte, men håller på att utvecklas.

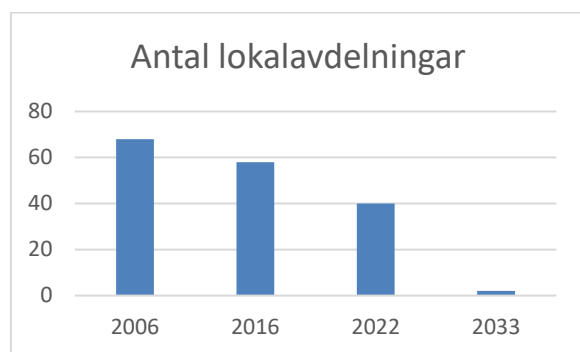

Fig. 4: Antal lokalavdelningar med beräkning även för 2033.

Vi som hel organisation har svårt att upprätthålla den personliga kontakten med medlemmarna eftersom vi inte i tillräcklig uträkning når ut i alla delar av landet. Ytterst handlar det också om demokrati i det fall man som enskild medlem har eller får för långt till sina företrädare i styrelsen.

Prioritering

Fler och nöjda medlemmar

I Sverige beräknas 300 000 personer ha psoriasis. Ca 5 procent av dessa är medlemmar i förbundet. Innebär detta att de återstående 95 procenten inte ser förbundet som en resurs? Ett större förbund skulle kunna bedriva en mer slagkraftig verksamhet.

Medlemsrekryteringen måste öka om förbundet ska klara sin överlevnad och medlemskapet behöver fyllas med efterfrågat innehåll.

Medlemmarna är förbundets ryggrad. Utan medlemmar, inget förbund. Medlemmarna kan sägas äga och styra förbundet och tillför förbundet resurser. De ger också legitimitet och garanterar förbundets fortsatta överlevnad. Ett stort medlemstal ger status och inflytande. Många medlemmar ger en stark röst i samhällsdebatten och gör att fler människor hör talas om föreningen. En stor förening kan bedriva en slagkraftig verksamhet.

Inriktningen inom ramen för framtidsarbetet är därför att antalet medlemmar bör öka och att en ökad spridning i ålder ska uppnås, parallellt som vi ska ha bra verksamhet för befintliga medlemmar. Ett ökat medlemsantal är viktigt ur flera aspekter, dels för att Förbundsstyrelsen tror att fler skulle behöva/ha nytta av att vara medlemmar, dels av legitimitetsskäl, dels för att öka intäkterna från medlemsavgifterna och från statsbidraget.

Medlemsantalet i förbundet sjunker, med undantag för den kampanj som genomfördes 2022 som gjorde att tappet blev mindre än tidigare. Dock kvarstår en hög medelålder bland medlemmar, 64,9 år (2019: 62,5) år vilket skiljer sig mot befolkningens medelålder om 41,6 år.

”en ökad spridning i ålder ska uppnås”

Vi måste fortsätta att tro att en person med psoriasis eller psoriasisartrit tjänar på att vara medlem i vårt förbund, att det är en vinst för individen.

Antal medlemmar

2021 hade Psoriasisförbundet 13 597 medlemmar varav 7 559 kvinnor (56 %) och 6 032 män (44 %). Av dessa var 867 (6 %) familjemedlemmar och 325 var under 30 år.

I dagsläget har cirka 4 %, eller cirka 13 320 av de som har psoriasis i någon form valt att vara medlemmar i Psoriasisförbundet. Av dessa är cirka 325 yngre än 30 år. Cirka 95 % eller 286 000 av de som beräknas ha psoriasis i någon form har dock valt att inte vara medlem i förbundet.

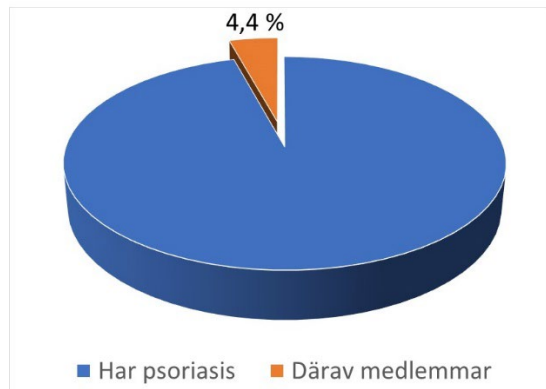

Fig. 5: Visar andelen (4,4 %) medlemmar av de som beräknas ha psoriasis i någon form.

Om vi ska leva upp till våra nuvarande syften behöver den kritiska massan, antalet medlemmar, vara tillräckligt hög i hela landet så att vi kan verka lokalt och regionalt där våra medlemmar bor, där de konsumerar vård etc. Den tanken bygger i sin tur på att det krävs en viss kritisk massa för att hitta de som vill och kan ta på sig förtroendemannauppdrag för att i sin tur kunna bedriva funktionell verksamhet som medlemmarna efterfrågar, en verksamhet

som bör vara differentierad och därmed kräver resurser.

Medlemsantalet är också viktigt för en hög legitimitet. Ett högt medlemsantal främjar även mångfald, givet att det också avspeglar sig i de aktiviteter som genomförs.

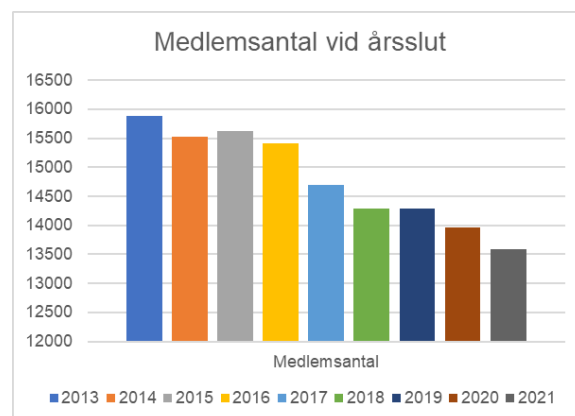

Fig. 6: Medlemsantal 2013–2021

Antal medlemmar ligger också till grund för förbundets ekonomi. Medlemsavgifterna innebär en intäkt på cirka 2,8 miljoner kronor. Antalet medlemmar ligger till grund för beräkning av statsbidrag. Idag ligger intäkterna för statsbidrag på cirka 4 miljoner kronor (inkl. bidragen per avdelning). Därmed ligger antalet medlemmar till grund för cirka 39 % av förbundets totala intäkter på 17,5 miljoner kronor. Medlemsavgifterna fördelas också ut på länsavdelningarna.

Idag är cirka 5 % av alla som har psoriasis medlemmar i Psoriasisförbundet, eller cirka 14 300 av 300 000. Av alla som har psoriasis beräknas cirka 12 % ha svår psoriasis (36 000), 12 % ha medelsvår psoriasis (36 000) och 76 % (228 000) ha lindrig psoriasis. Vi når långt ifrån de grupper som vi kan anta skulle tjäna på att vara medlemmar eller utgöra vår potentiella primära målgrupp (de som behöver behandling).

Nöjda medlemmar och fler medlemmar

Vi vill att Psoriasisförbundets medlemmar ska vara nöjda med sitt medlemskap och många är också nöjda. Men vi kan inte slå oss till ro med att de medlemmar vi har är nöjda. För att klara vår överlevnad måste vi också bli betydligt fler och även de ska förstås känna sig nöjda. Som förbund måste vi klara att både rekrytera nya och att skapa ett gott medlemskap för de som redan valt att gå med i vårt förbund. Inte heller i denna fråga är det "antingen eller", utan "både och".

En del medlemmar är nöjda med sitt medlemskap på grund av de aktiviteter som anordnas för dem, andra är nöjda enbart på grund av Psoriasis-tidningen och andra tycker att det räcker med att deras medlemskap stödjer förbundets verksamhet, utan att de själva vill engagera sig. Alla medlemmar måste räknas lika, en till så kallad passiv medlem är lika värdefull som en aktiv.

Medlemskapet i sig bör utvecklas, det vill säga vårt erbjudande eller utbud till medlemmarna, snarare än att vi fyller det enbart med förmåner som exempelvis rabatter. Därför är regelbundna medlemsundersökningar viktiga verktyg.

Medlemsformer

Genom att spinna vidare på tanken om att allt engagemang räknas så kan man också resa frågan om framtidens former för medlemskap.

Riksstämman har beslutat att det ska finnas en ökad valbarhet kring eller alternativ för betalning av medlemsavgift och att differentierad medlemsavgift eventuellt kan förekomma under kampanjer. Det senare testades under sommaren 2022 med gott resultat. Nu återstår att följa hur länge dessa medlemmar stannar kvar och därmed utvärdera effekterna av den kampanjen.

Förbundet behöver fortsatt diskutera för- och nackdelar med olika former av medlemskap. Det kan handla om så kallat "digitalt medlemskap" som en del organisationer tillämpar vid sidan av "vanligt" medlemskap med flera exempel på olika medlemsformer.

Föreningslivet och framtiden

När det är svårt att engagera medlemmarna vill man förstås förstå varför och vad man eventuellt kan göra annorlunda. Även när man anordnar bra aktiviteter så kan medlemmar utebli. Då är det lätt att tappa sugen. Men det ideella engagemanget är stort i vårt land, så det finns goda möjligheter att engagera fler.

Föreningslivet är viktigt för den enskilda personen men också för samhället och för demokratin.

Enligt Statistiska Centralbyrån, SCB så är 75 procent av befolkningen eller cirka 6 400 000 personer, 16 år och äldre, medlem i en eller flera föreningar. Andelen som är medlem i minst en förening är högst ”mitt i livet”, vilket bland annat beror på att många då är medlem i en facklig organisation. I åldrarna 40–64 år är drygt åtta av tio medlemmar i minst en förening, jämfört med nästan sex av tio i åldern 16–19 år. Bland de äldsta, de som är 80 år och äldre, är sju av tio medlemmar i minst en förening.

Att delta aktivt i en eller flera föreningars verksamhet innebär olika typer av insatser i föreningslivet. För vissa handlar det om att de

har ett förtroendeuppdrag eller sitter med i en styrelse, medan det för andra till exempel handlar om att de är idrotts- eller kursledare eller hjälper till att anordna olika aktiviteter inom ramen för föreningens verksamhet.

Forskning har visat att ett engagemang i föreningsliv kan vara positivt för den enskilda individen på olika sätt, bland annat genom att man blir en del av en social gemenskap. De föreningsaktiva är dessutom med och skapar förutsättningar för att barn, ungdomar och vuxna får möjlighet att till exempel idrotta, komma ut i naturen, sjunga i kör eller spela teater.

29 procent av befolkningen, 16 år och äldre, deltar aktivt i minst en förenings verksamhet. Det motsvarar ungefär 2,4 miljoner människor. Det är till exempel ungefär 975 000 personer som är föreningsaktiva inom en idrotts- eller friluftsförening och 395 000 personer som är föreningsaktiva inom en kultur-, musik-, dans- eller teaterförening.

”29 procent av befolkningen, 16 år och äldre, deltar aktivt i minst en förenings verksamhet. Det motsvarar ungefär 2,4 miljoner människor”

Det är framför allt personer i åldern 40–79 år som deltar aktivt i någon föreningsverksamhet och det är vanligare att män än kvinnor är det. I åldersgruppen 70–79 år är 39 procent av männen och 33 procent av kvinnorna föreningsaktiva, jämfört med 38 procent av männen och 32 procent av kvinnorna i åldern 40–49 år. I åldersgruppen 20–29 år är 22 procent av männen och 20 procent av kvinnorna

föreningsaktiva. Av SCB:s undersökning framgår inte andel som deltar aktivt i patientföreningar.

Det finns också regionala skillnader. I Stockholms län deltar 25 procent av befolkningen, 16 år och äldre, aktivt i minst en föreningsverksamhet. I mellersta och övre Norrland är motsvarande andel 35 procent.

SCB visar också att det 2019 fanns 256 657 organisationer inom det civila samhället, vilket är en minskning med 2,5 procent jämfört med 2018. Sedan 2015 har antalet organisationer dock ökat med 5,3 procent.

Enligt Socialstyrelsen utgick statsbidrag till 65 handikapporganisationer år 2022. Funktionsrätt Sveriges medlemsförbund uppgår till 49 och man räknar med cirka 400 000 medlemmar.

Folkrörelsernas kris?

Riksdagen beskriver det så här: Åtminstone sedan 1960-talet har man talat om "folkrörelsernas kris". Det råder ingen tvekan om att de klassiska folkrörelserna har tappat både medlemsantal och inflytande sedan storhetstiden. Är folkrörelserna på väg utför – eller söker de bara efter nya former?

Ekonomi och välfärd (cirka 1880–1940)

Under denna period bildades många föreningar med siktet inställt på ekonomiska rättigheter och ekonomisk trygghet. Exempel är fackföreningar, egnahemsrörelsen samt olika former av lantbruks- och konsumentkooperativ.

Alternativ opposition (cirka 1950–1990)

Från slutet av 1950-talet började det komma föreningar av mer informell karaktär, som hade en plattare struktur och nya mötesformer. Exempel är politiska studentorganisationer och rörelser inriktade på miljöfrågor, fred, global solidaritet, mänskliga rättigheter och en alternativ livsstil.

Nätverk och globala sociala rörelser (1990–i dag)

På 1990-talet kom internet och det därmed sammanhängande nätverkssamhället. Informationsteknologin, globaliseringen och en ökad individualisering har bidragit till nya former av sociala rörelser, där fysiska gränser och fasta organisationsformer alltmer suddas ut. Rörelser kan snabbt uppstå såväl lokalt som globalt och samordnas med hjälp av sociala medier. Exempel är Occupy, Attac, Refugees Welcome, Missing People och metoo-rörelsen.

”Är folkrörelserna på väg utför – eller söker de bara efter nya former?”

Medborgerligt engagemang

Enligt rapporten "Medborgerligt engagemang i Sverige 1992–2019", Ersta Sköndal Bräcke Högskola, visade 2019-års befolkningsundersökning att 51 procent av den vuxna befolkningen (16–84 år) har arbetat ideellt vid åtminstone ett tillfälle under de senaste tolv månaderna (från undersökningstillfället). Det innebär att sedan 1992 ligger omfattningen av ideellt arbete på en stabil nivå som motsvarar omkring hälften av befolkningen. I ett internationellt jämförande perspektiv arbetar en mycket stor andel av den svenska befolkningen ideellt.

”sedan 1992 ligger omfattningen av ideellt arbete på en stabil nivå som motsvarar omkring hälften av befolkningen”

Befolkningsundersökningen visade också att över 80 procent av de tillfrågade gett en gåva till något ändamål under de senaste 12 månaderna. Därmed ligger omfattningen av givande i befolkningen konstant sedan den föregående undersökningen 2014.

Omfattningen av givande i det svenska samhället är bland de högsta i världen.

2019 års undersökning visar att 50 procent av de ideella har ett (1) ideellt åtagande, 28 procent har två åtaganden och 22 procent uppger att de har tre eller fler åtaganden. Dessa resultat är mycket lika resultaten från 2014 års undersökning vilket gör att även när vi tar fasta på ideella åtaganden förändras omfattningen av det ideella arbetet inte nämnvärt.

Många studier har visat att de grupper i samhället som har tillgång till socioekonomiska resurser, lever i familj med barn samt har kulturellt och socialt kapital oftare arbetar ideellt än andra. Framför allt finns det ett positivt samband mellan universitets- och högskoleutbildning och ideellt arbete.

Ålder

Det ideella arbetets fördelning på ålder, 1992–2019. I procent av befolkningen efter ålder:

Ålder	1992	2019
16-24	52	54
25-39	52	47
40-54	53	62
55-64	41	44
65-74	38	53
75-84	--	47
Totalt	48	51

Initiativ och typ av insatser

52 procent av de som arbetade ideellt uppgav att de hade börjat arbeta ideellt eftersom de hade tagit ett eget initiativ och 48 procent svarade att de hade börjat eftersom de hade

blivit uppmanade eller erbjudna, vilket är ett likartat resultat som 2014 års studie visar.

I procent av alla som arbetar ideellt engagerar man sig enligt:

Administration och praktiska insatser	49 %
Styrelseuppdrag	35 %
Ledaransvar eller aktivitetsledare	27 %
Utåtriktad kommunikation eller info	12 %
Utbildning	12 %
Direkta hjälpinsatser	8 %
Penninginsamling	9 %
Opinionsbildning, uppvaktning mm	3 %
Annat	16 %
Vet ej	3 %

”48 procent svarade att de hade börjat (arbeta ideellt) eftersom de hade blivit uppmanade eller erbjudna.”

Omständigheter som gjorde att man tog eget initiativ, 2019. I procent av dem som svarat att de tagit eget initiativ:

- Jag tog initiativ eftersom en annons/tidningsartikel/hemsida/TV-program gjorde mig intresserad 8 %
- Jag tog initiativ eftersom jag fick höra om det ideella arbetet av någon jag känner (släkting/ vän/granne/arbetskamrat) 27 %
- Jag tog initiativ eftersom någon närstående (t.ex. förälder, syskon, barn) är aktiv i organisationen 22 %
- Annat som fick dig att börja arbeta ideellt 43 %.

De som aldrig gör insatser

Cirka 50 % av de tillfrågade i undersökningen gör aldrig insatser ideellt.

En grupp med litet eget kapital:

Att det skulle finnas en sådan här grupp, alltså en undergrupp bland dem som aldrig gjort några ideella insatser och som verkar ha sämre betingelser än de flesta andra hade man räknat med. Mindre förväntat var att gruppen, trots att den är den största undergruppen, endast utgör drygt 40 procent av alla dem som aldrig gjort några ideella insatser, eller knappt 10 procent av befolkningen.

En grupp med vissa resurser men utan tillit:

Den här gruppen utgör omkring 30 procent av alla dem som aldrig gjort några insatser. Den består till skillnad mot den förra gruppen i större utsträckning av män än kvinnor och dessutom är huvuddelen sammanboende och en hög andel har barn. Detta är med andra ord en helt annan grupp än den föregående.

Gruppen består också i lite större utsträckning av invandrare.

En grupp fullt upptagen med annat:

Denna tredje och sista grupp utgör knappt 30 procent av alla dem som aldrig gjort några insatser, eller omkring fem procent av hela befolkningen. Det är en grupp som skiljer sig rätt så mycket åt från de två övriga. Den verkar helt enkelt mer resursstark. Och består i högre utsträckning av kvinnor än av män.

Ideella föreningars villkor enligt MUCF

Myndigheten för ungdoms och civilsamhällsfrågor, MUCF, har tagit fram rapporten "Ideella föreningars villkor 2018". I undersökningen ställde MUCF frågan om hur viktiga följande syften är för de tillfrågade organisationernas verksamhet. De tre vanligaste syften som föreningarna uppger som ganska eller mycket viktiga är alla sociala syften: att främja sociala relationer, fungera som mötesplats och att bedriva en verksamhet som tar ett socialt ansvar. På fjärde plats kommer att främja människors hälsa. De minst vanliga syftena är ge service eller utföra välfärdstjänster, påverka politiskt beslutsfattande och att arbeta för en viss grups rättigheter.

Bland intresseorganisationerna är det i stället flera alternativ som uppfattas som viktiga av många. De vanligaste är: Förbättra livsvillkoren för våra medlemmar (78 procent), främja människors hälsa (74 procent), påverka politisk debatt och beslutsfattande (72 procent), främja människors organisering i föreningar (65 procent) och verka för jämställdhet mellan kvinnor och män i samhället (65 procent).

Motivera ideella

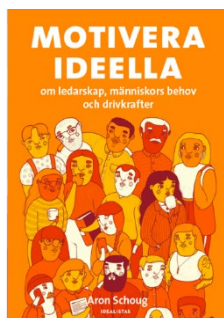
Aron Schoug forskar i pedagogik på Stockholms universitet med särskilt intresse för civilsamhälle, ideellt arbete, demokrati och gruppkommunikation. Han är sedan länge själv ideellt engagerad i flera föreningar.

Från "Motivera ideella" av Aron Schough

"För det första gäller det att skapa en bra grupp där ni känner er trygga och bekväma med varandra. Det motsatta, en grupp med konflikter och otrygghet, kan få vem som helst

att tappa lusten. Känslan av samhörighet är alltså avgörande.

Det andra som är viktigt är känslan av att göra nytta, att var och ens kunskaper tas tillvara och att var och en utvecklas. Att känna sig värdelös, eller i alla fall känna sig osäker på sin förmåga att bidra är inte bra för motivationen. Upplevd kompetens är med andra ord nödvändig.

En tredje sak som bidrar till stärkt motivation är att man själv får styra över hur man jobbar och med vad. Att tvingas arbeta med frågor man inte brinner för eller metoder som man inte tror på kan verkligen sänka motivationen.

Volontärbarometern 2022

Volontärbyrån hjälper engagerade människor och ideella organisationer att hitta varandra. De gör det genom att förmedla ideella uppdrag och genom att utbilda och stödja föreningar i frågor om ideellt engagemang. Byrån genomför årliga undersökningar:

Några höjdpunkter från 2022

- ✓ 93 % av volontärerna upplever att de påverkar samhället i en positiv riktning.

- ✓ 92 % av volontärerna känner meningsfullhet i livet genom sitt ideella engagemang.
- ✓ 89 % av volontärerna mår bättre genom sitt ideella engagemang.
- ✓ 29 % av volontärerna upplever att engagemanget har hjälpt i arbetslivet.
- ✓ 80 % av volontärerna skänker även pengar till ideella organisationer.
- ✓ 94 % av volontärerna vill engagera sig ideellt även nästa år.
- ✓ 42 % av volontärerna vill engagera sig ideellt vid en kris eller katastrof i Sverige.
- ✓ 90 % av organisationerna uppger att ideellt engagemang är en förutsättning för deras verksamheter.

Topp 3 uppgifter för volontärerna

- Praktiska uppgifter 42 %
- Stöd och hjälp 26 %
- Evenemang 21 %

Givande & engagemang 2021

Organisationen Giva Sverige har drygt 170 medlemsorganisationer, inklusive Psoriasisförbundet. Giva Sverige bidrar med kunskap inom insamling och givande samt ledning, styrning och kvalitetsarbete för insamlingsorganisationer.

Under 2021 samlade Giva Sveriges medlemmar in drygt 9,7 miljarder kronor i gåvor och bidrag från allmänheten, företag och organisationer. Det är en ökning med 4,8 % eller drygt 450 miljoner kronor jämfört med 2020. Ökningen under 2021 kan framför allt förklaras av att det totala värdet av gåvor från allmänheten har ökat med drygt 9 % jämfört med 2020, och är nu 6,8 miljarder kronor. Antalet givare har ökat med 3 %.

Företagens bidrag till ideella organisationer ökar med hela 26 % under 2021 och når åter drygt 1 miljard kronor. Även om det är ett fåtal stora organisationer som står för huvuddelen av ökningen visar sammanställningen att organisationer i alla storlekskategorier ökar sina intäkter från företag.

Drygt 60 % av organisationerna uppger ökade intäkter från gåvor, bidrag och samarbeten medan 28 % anger minskade intäkter. Detta visar att pandemins effekter för intäkterna för ideella organisationer blev mindre märkbara under 2021.

Statistiken från Skatteverket visar att det totala beloppet för skattereduktion för gåvor 2021 uppgick till drygt 368 miljoner kronor vilket motsvarar knappt 1,5 mdr i gåvor. Bara 4 av 10 känner till skattereduktion för gåvor medan närmare 7 av 10 är positiva till det. Kommunikation om skattereduktion ger effekt.

Fördelningen av gåvor mellan de olika givarkategorierna visar att allmänhetens andel av intäkterna ökar och står nu för 70 % av alla gåvor och bidrag.

”Fördelningen av gåvor och bidrag utifrån organisationernas huvudändamål visar att det fortsatt är barn och unga, forskning och humanitärt bistånd som utgör topp-tre.”

Andelen organisationer som får gåvor på 100 000 kronor eller mer har ökat till 4,7%. Antalet givare har ökat men det totala beloppet har minskat något och utgör nu 7,5 % av allmänhetens givande.

Under 2021 utökas topplistan för insamlade medel på 100 miljoner kronor eller mer med ytterligare en organisation och de är nu 22 organisationer. Dessa organisationer står även 2021 för 74 % av intäkterna från gåvor, bidrag och samarbeten.

Fördelningen av gåvor och bidrag utifrån organisationernas huvudändamål visar att det fortsatt är barn och unga, forskning och humanitärt bistånd som utgör topp-tre.

Utvecklingen för givandet via sociala plattformar som till exempel Facebook har stagnerat medan externa plattformar ökar något. Dessa intäkter utgör fortsatt stor andel av gåvorna från allmänheten för mindre organisationer.

